

Organisationen Danske Arkivers ønsker til arkivlovsrevision

Borgerne skal stilles ens

- *ODA ønsker en arkivlov, der stiller ens krav til alle offentlige arkivalier, så borgerne stilles ens.*

En borger der i dag søger efter arkivalier vil på en lang række områder opleve store forskelle fra kommuner med eget arkiv til kommuner der er dækket af Rigsarkivet. Det gælder både i forhold til hvilke af borgerens sager der bevares og hvordan borgeren kan finde og få adgang til de sager. De forhold løser den foreslåede arkivlovsrevision ikke, tværtimod bliver det kun værre, og det bør adresseres med en samlet og tidssvarende arkivlovsrevision.

Selvejende institutioner skal være omfattet af arkivloven

- *ODA ønsker en arkivlov, som i højere grad omfatter arkivering fra selvejende institutioner med centrale samfundsfunktioner.*

I takt med udliciteringen af offentlige opgaver, er flere områder gledet ud af arkivlovens område. Det betyder bl.a. at selvejende institutioner, som løser opgaver på det kommunale område, er undtaget en arkiveringsforpligtelse. Det indebærer f. eks. at børn anbragt på selvejende døgninstitutioner ikke kan forvente, at de en dag vil kunne se deres sag på et offentligt arkiv.

Borgernes data skal være nemmere at finde

- *ODA ønsker, at Kulturministeriet tager initiativ til udviklingen af et digitalt nationalt søgesystem, der skal gøre det muligt for borgerne at finde data og dokumenter, som er bevaret iht. arkivlovgivningen*

Det er vanskeligt for borgerne at finde de oplysninger, de leder efter. Først og fremmest fordi arkivloven ikke indeholder krav til søgeadgang, og fordi der ikke findes et tidssvarende og brugervenligt digitalt søgesystem, som borgerne kan søge i på tværs af oplysningernes opbevaringssted.

En gennemarbejdet arkivlovsrevision

- *ODA foreslår, at der gennemføres en arkivlovsudredning inspireret af det tilsvarende arbejde i Norge og Sverige som forberedelse til en dansk arkivlovsrevision.*

I 2018 udarbejdede en arbejdsgruppe under Kulturministeriet en rapport om arkivlovsrevision på baggrund af et snævert kommissorium, som primært var afgrænset til GDPRs konsekvenser for arkivloven. Rapporten blev aldrig færdiggjort. Det nuværende arkivlovsforslag er fremlagt uden at inddrage resultaterne af det forudgående arbejde.

Den seneste gennemgribende arkivlovsrevision er fra 2003. Mange nye udfordringer og muligheder er dukket op siden ikke mindst som følge af digitaliseringen af samfundet. For borgerne er der bl.a. modsatte krav til at blive husket og blive glemt i arkiverne.

I Norge og Sverige har man taget udfordringen op med nye arkivlove baseret på omfattende udredninger af arkivernes rolle i samfundet. Den udfordring bør vi også tage op i Danmark.

Kulturbevaring uden forskelsbehandling

Den danske arkivlov er dels en kulturbevaringslov på linje med museumsloven, dels en del af den forvaltningsretlige lovgivning, hvor den fungerer parallelt med offentlighedsloven, forvaltningslov, persondataskyttelsesloven mv.

Arkivloven er imidlertid den eneste af de forvaltningsretlige love, der stiller forskellige krav til forskellige myndigheders data og dokumenter. Denne forskelsbehandling er en anakronisme med konsekvenser for borgerne. Arkivlovens forskellige krav til myndighederne betyder, at der er stor forskel på, om og på hvilke vilkår borgerne har adgang til data og dokumenter, herunder til oplysninger om dem selv i arkiverne.

Dette problem er ikke nyt, men det forslag til arkivlovsrevision, som kulturministeren har fremsat, bygger videre på og forværrer den allerede eksisterende skævhed. Der er i stedet behov for en gennemarbejdet og fremtidssikret revision af arkivloven.